

Cestovní zpráva - hrabství Cornwall, jihozápadní Anglie

Dne 8.6. - 13.6. 2011 navštívili členové ČKAIT, ČSSI a SPS oblasti Hradec Králové území jihozápadní Anglie, konkrétně hrabství Cornwall. Zájezd pro nás zorganizovala Cestovní agentura GABI s příslibem poznání římské, keltské a normanské historie a "staré dobré Anglie" s hrady, panskými domy, zahradami, kostely a katedrálami. K tomu trochu moderní výstavby ve starých docích a ekologická architektura v místě starých dolů. Let proběhl v pořádku stejně jako setkání na letišti Gatwick s naší průvodkyní Jiřinou, rodilou Češkou žijící již dlouho ve Velké Británii, která nám po celou dobu ve dne i v noci zasvěceně vyprávěla o všem, co nás zajímalo o životě ostrovního státu.

Vše, co jsme poznali a uviděli, je seřazeno pro jednoduchost encyklopedicky podle abecedy od A do Z.

Anglie - spolu se Skotskem, Walesem a Severním Irskem tvoří Spojené království. Britská státní vlajka je promyšlená kombinace tří křížů – svatého Jiřího, svatého Ondřeje a svatého Davida, kteří jsou patrony Anglie, Skotska a Walesu. Spojené království je konstituční monarchií, jejíž hlavou je královna Alžběta II. Dvoukomorový parlament se skládá z přímo volené sněmovny poslanců a z nevolené sněmovny lordů. Spojené království nemá žádnou psanou ústavu a skutečná moc je soustředěna v rukou premiéra.

Beachy Head - nejvyšší křídový útes (170 m) v Anglii. Pod ním stojí maják, který proti útesu vypadá velmi nepatrně. Krása tohoto útesu natolik uchvátila Bedřicha Engelse, že si přál, aby zde byl rozptýlen na popel.

Brighton - je v anglické pozemkové knize z r.1086 zaznamenán jako malá rybářská vesnička. Jakoby historií nenápadně procházel až do poloviny 18.stol. kdy se z něj stalo přímořské lázeňské středisko. Nejznámější budovou města je extravagantní stavba **Royal Pavillion** - pompézní indický pohádkový palác. Objednal si ho jako přestavbu námořnického pavilonu v letech 1815-1822 král Jiří IV. u svého oblíbeného architekta Johna Nashe. Vznikla exotická stavba s minarety, cibulovými věžičkami a pagodami, ve které král pořádal pravidelné večírky. Jednou z hlavních atrakcí, do níž se vstupuje, je Banqueting Room s 1 tunu těžkým lustrem v tlamě obrovského draka. Hned vedle se nachází obrovská kuchyně s vysokým stropem, vybavená moderním zařízením své doby. V době, kdy měl tekoucí vodu v Británii málokdo, tekla v královské kuchyni nejen voda studená, ale i teplá a z některých koutků tryskala i horká pára. Další atrakcí je hudební salónek - velká kupole, kterou lemují dokola 26.000 pozlacených šupin a z ní visí nádherné lampy ve tvaru deštníků. Další pamětihodností města je **Palace Pier**, přístavní molo, postavené roku 1899 v délce 500 m z litinové konstrukce. Slouží pro kavárny, butiky a hlavně hazardním hrám. Mezi pavilonem a nábřežím je rybářská čtvrť The Lanes s krásnými hrázděnými domy z 18. stol. a samozřejmě s množstvím kaváren a barů.

Brunel - Isambard Kingdom Brunel, člen Královské společnosti (1806 – 1859), byl britský konstruktér a podnikatel, zvolený roku 2002 v anketě 2. nejvýznamnějším Britem v historii po Winstonu Churchillovi. K jeho nejznámějším dílům patří stavby lodí a pro nás důležitější stavby mostů. Prvními Brunelovými samostatnými díly byly mosty - Albertův královský most nad řekou Tamar v Saltashi poblíž Plymouthu a neobvyklý dřevěný příhradový most nedaleko Bridgewateru. Maidenheadský železniční most postavený v roce 1838 v Berkshire nad řekou Temží představuje nejširší a nejplošší cihlový most na světě, dodnes sloužící svému účelu. Dva oblouky délky 39m mají vzepětí pouhých 7 m a nesou čtyři koleje.

Clapper Bridge - středověký most ze 13. století ve vesničce Postbridge v oblasti Dartmoor. Most je postaven ze tří kamenných desek, které jsou podepřeny obrovskými žulovými bloky.

Cornwall - byl po celá staletí posledním anglickým útočištěm keltské kultury, jíž všude jinde vymýtili Anglosasové. Jako pozůstatky z tohoto období zde zůstávají primitivní žulové kříže a je tu uctívána celá řada keltských světců. Ačkoliv cornwallština vymizela v 18. stol., dones jí připomínají zeměpisné názvy. V 18. stol. tu bylo velmi rozšířené pašeráctví, které se po zavření většiny cornwallských dolů stalo pro mnoho rodin jediným zdrojem příjmu. Se svými zátokami a řekami zařezanými hluboko do pevniny, slatinami zahalenými častými mlhami a obestřenými legendami byl Cornwall pro pašeráky jako stvořený. Odhaduje se, že do pašování bylo jen v Cornwallu zapojeno kolem 100.000 lidí, včetně žen a dětí. Cornwallské pobřeží patřilo k nejméně obydleným a nejméně střeženým v jižní Anglii. Čluny naložené čajem, alkoholem a tabákem z Francie, kde se toto zboží dalo koupit za pětinu anglických cen, tu v noci přistávali na plážích a kontraband pak putoval z rybářských osad do celé Anglie. Několik hospod mělo dokonce důmyslně prokopané tunely ze sklepů až do jeskyně na pobřeží. Podzemní chodby propojovaly s pobřežím i několik kostelů. Odhaduje se, že kolem zrádného cornwallského pobřeží leží na dně moře kolem 4.000 plavidel.

Dartmoor - zabírá hlavní část hrabství mezi Exeterem a Plymouthem, je největší přírodní rezervací na jihu Anglie. Byl vyhlášen r.1951 o rozloze 954 km². Jméno vzniklo spojením jména řeky Dart, která zde pramení, a anglického výrazu moor, což znamená bažinu nebo slatinu. Najdete zde skály, bažiny, oblasti porostlé trsy trávy a vrchovinu s vřesovišti. Bizarní krajina národního parku je opředená mnoha legendami, protože vzbuzuje dojem strašidelnosti a tajupnosti, dokonce i v plném létě. Holé kopce, starobylé menhiry, ruiny osídlení z doby bronzové a tajemná pohřební místa dala vzniknout přízrakům a strašidlům.

Eden - zahrada budoucnosti postavená na vytěženém dole leží poblíž města St. Austell. Situovat projekt Eden do těchto prostor mělo jeden cíl, nabídnout návštěvníkům celkový pohled na systém menších a větších kopulí. Biomy, jak jsou kopule nazývány, tvoří ocelová konstrukce, na ní je položen termoplastický materiál ETFE. Jedná se o ethylen-tetrafluorethylen, který silně připomíná klasickou fólii, jeho pevnost je však mnohem silnější, mezi přednosti materiálu ETFE patří trvanlivost a odolnost vůči špíně, která zmizí s prvním deštěm. Architektonické řešení je dílem Nicholase Grimshawa a společnosti Antony Hunt and Associates (nyní součást Sinclair Knight Merz). Stavba trvala dva a půl roku, dokončena byla v květnu 2009.

Exeter - město založili Keltové, později se stalo nejzápadnější římskou základnou. Po odchodu Římanů Alfréd Veliký Exeter znovu založil a v době vpádu Normanů byl jedním z největších měst Anglie, vzkvétajících díky svému umístění na březích řeky Exe. Ve městě je mnoho památek na minulost - římské hradby, podzemní chodby, historické domy z červených cihel z tudorovského a alžbětinského období a zejména katedrála, jejíž stavba začala v roce 1112 v normanském (románském) stylu. Obě věže a spodní část chrámové lodi se zachovaly do dneška, ostatní části stavby jsou z let 1270-1350 po gotické přestavbě. Chloubou katedrály je klenba. Byla vytvořena jako obraz nebe, táhne se v délce 96 m a je nejdelší souvislá středověká klenba na světě. Tomuto stylu klenutí se říká "tierceron". Kulaté kameny klenby se nazývají "bosáž" a fungují jako svorníky, které drží klenby katedrály na místě. Jsou vyzdobeny různými gotickými obrazy včetně rostlin, zvířat, hlav, postav a erbů. Nejslavnější je Becketův kámen, který zobrazuje vraždu sv. Tomáše Becketa, arcibiskupa z Canterbury, ke které došlo v katedrále v Canterbury v roce 1170. Tisíce tun kamene a ohromné množství dřeva a kovu byly ke klenbě dopraveny pomocí provazů, kladek a šlapacího kola rumpálu pro dvě osoby. Aby člověk nemusel při pozorování klenby zaklánět hlavu, má k dispozici pojízdná zrcadla. Při bohoslužbě si může věřící sednout na jedno z 50 středověkých sklápěcích sedadel, vyřezaných v polovině 13. století. Biskupský trůn vysoký 18 m byl vyroben v letech 1312-1316 z místního devonského dubu a je spojovaný pouze dřevěnými kolíčky. Nad klenbou jižní příčné lodi je soustava 14 zvonů, druhá nejtěžší na světě. Nejkrásnější budovou ve městě je **Guildhall**, nejstarší radnice v Anglii (z roku 1330).

Glastonbury - město spojováno s legendou o králi Artušovi. Mnozí lidé považují město za tzv. Isle of Avalon, rajský ostrov z artušovských legend. Vše se odvíjí od rané legendy, podle níž do tohoto kraje zavítal mladý Ježíš Kristus. Jeden z olovených dolů patřil Josefu Arimatejskému, který byl Mariiným příbuzným. Podle jiné legendy byl Josef po ukřižování uvězněn na 12 let a při životě ho držel jen "svatý Grál", nádoba, v níž Ježíš při poslední večeři proměnil vodu ve víno a do níž byla při ukřižování zachycena krev z Kristových ran. Grál byl později spolu s kopím, které toto zranění způsobilo, přivezen do Glastonbury, kde Josef založil první opatství. Podle oficiální verze bylo opatství Glastonbury Abbey keltským klášterem založeným ve 4. nebo 5. stol. a je tím pádem nejstarší křesťanskou institucí v Anglii. Jsou zde pohřbeni 3 anglosaští králové – Edmund, Edgar a Edmund Ironside (Železný bok). Původní stavbu zničil v r.1184 požár, posléze vznikla stavba nová, která je dnes také zříceninou. Další legendou je, že se v chóru opatství nachází hrobka Artuše a jeho manželky Guinevery.

Golf - je to zkratka slov Gentleman only, Ladies Forbidden. Také se říká, že pochází ze skotského goulf = strefovat.

HMS Victory - je nejstarší válečná loď na světě a vlajková loď druhého námořního lorda, hlavního velitele námořnictva. Po bitvě u Trafalgaru zůstala loď v aktivní službě až do r.1912, kdy byla zakotvena v Portsmouthu, kde dále sloužila jako plovoucí sklad. V r.1922 začala její rekonstrukce, která byla ukončena roku 1928 ve stavu, v jakém absolvovala svoji nejslavnější bitvu.

Lanhydrock - nejoslavovanější cornvallský zámek **Lanhydrock**, pochází ze 17.stol., ale byl kompletně přestavěn po požáru r.1881. Žulový exteriér je věrný původní stavbě. V areálu se nacházejí záhony magnolií, azalek a rododendronů a také lesopark kolem řeky Fowey.

Minack Theatre - přírodní divadlo s kapacitou 550 míst na skalním výběžku nad mořem s nádhernou scenérií ze skal, moře a vegetace, které tvoří pravé kulisy zejména pro Shakespearovy hry. Právě první představení byla Shakespearova Bouře v létě 1932. Divadlo stavěla Rowena Cade se svými dvěma pomocníky od roku 1931 do své smrti v roce 1983.

Míry a váhy - všude se setkáte se starými jednotkami a proto je dobré připomenout, že

1 inch = 2,54 cm

1 foot (12 inches) = 30,48 cm

1 yard (3 feet) = 91,44 cm

1 mile = 1,609 km

1 pint = 0,57 l

1 quart (2 pints) = 1,14 l

1 gallon (4 quarts) = 4,54 l

0 °C = 32 °F (C=F-32x5/9)

Plymouth - jeden z nejkrásnějších přírodních přístavů.

Portsmouth - město s nejdůležitější britskou námořní základnou, rodiště Charlese Dickense. Staří Římané zde na severním okraji zátoky postavili pevnost, malý přístav se tu vyvinul již za Normanů, ovšem jeho strategicky výhodné položení bylo plně využito až za Tudorovců, kdy zde Jindřich VII. nechal postavit první suchý dok na světě a učinil z Portsmouthu královský přístav. Od té doby město jen vzkvétalo, dnes je městem plným fregat, trajektů a řadou rybářských lodí a remorkérů. Město bylo díky svému vojenskému významu za poslední války do velké míry zničeno. V námořní základně Royal Naval Base se nachází mimo lodi HMS Victory i loď HMS Warrior z r.1860 - první britská pancéřovaná neboli obrněná válečná loď s plachtami a parním motorem. Loď Warrior, o které se pochvalně vyjádřil i Napoleon III, byla větší a rychlejší než kterékoliv soudobé plavidlo a zároveň to byla první loď, na které byly instalovány pračky na prádlo. Poslední vystavovaná loď je Mary Rose, vlahková loď Jindřicha VIII., která se v r. 1545 potopila s celou posádkou čítající 700 mužů. V r.1982 byl trup v rámci rozsáhlého konzervačního projektu vyvednut z bahně na dně moře.

St. Michael's Mount - původně kostel na žulové skále, který je zmenšeninou kostela Mont St.Michel ve francouzské Bretani. Za odlivu lze k němu dojít po kočičími hlavami dlážděné vyvýšené cestě, za přílivu je přístupný pouze lodí. Stavbu inspirovalo zjevení archanděla Michaela r.495. Asi o 300 let později zde byl založen keltský klášter. Základem současné stavby je kaple postavená v 11. stol. Eduardem Vyznavačem, jenž kapli předal benediktinským mnichům z bretaňské Mont St.Michel. Během rušení klášterů se stal součástí jedné z pobřežních pevností, jež nechal vybudovat Jindřich VIII., aby odrazil očekávaný útok Francouzů. Po občanské válce, kdy zde bylo skladiště zbraní royalistických sil, koupil St.Michel v roce 1656 sir John Aubyn. Potomci ho postupně přeměnili na honosný dům, kde žijí dodnes. V době naší návštěvy v měsíci červnu se v objektu topilo (teplé radiátory), což svědčí o nákladném bydlení v kamenném domě. Rodina nechala skalnaté svahy osázet subtropickými stromy a keři.

Stonehenge - záhadná prehistorická stavba, jejíž účel je stále zahalen tajemstvím. Archeologové se přou, zda se jednalo o místo rituálního obětování a uctívání Slunce, zda sloužilo k ekonomickým účelům či zda to byl královský palác. Nejvíce návštěvníků přichází v den letního slunovratu (21. červen - shromáždění druidů). Návštěvníci se nemohou dotknout vztyčených kamenů a na celou památku se dívají z uctivé vzdálenosti prohlídkového okruhu. Atrakcí jsou 2 kameny v blízkosti parkoviště, údajně jeden teplý a druhý studený, což se prý dá pocítit podržením ruky na kamenech. Některá fakta jsou jasná. Na počátku doby kamenné asi před 5000 lety zde lidé postavili kruh z kamenů o průměru 113 m.s kruhovým náspem a paralelně rozmístěnými hroby. Asi o tisíc let později na počátku doby bronzové byly uvnitř kruhu postaveny do kruhu první monolity - dlouhé hranaté pískovcové balvany o hmotnosti několika tun a výšce 4,5 m. Na ně byly položeny další balvany až vznikl chrám. V konečné podobě se Stonehenge skládal ze dvou kamenných kruhů. Dále bylo uprostřed ve tvaru podkovy rozmístěno 5 bran. Každá brána se skládala ze tří kamenů tesaných ze skály, tzv. trilitů, které vyčnívaly nad všechny balvany. Střed objektu byl tvořen jediným nejvyšším oltářním kamenem. Kameny pocházejí z místa vzdáleného 300 km. Dopravovány byly pravděpodobně pomocí kmenů stromů a řeky Avon, nahoru zvedány pomocí dřevěných konstrukcí a zdvihací techniky.

Vicar's Close - "nejstarší řadové domky" na světě, postavené roku 1348 jako ubytovny pro učitele kostelní školy v blízkosti katedrály ve Wellsu. Ve dvou řadách proti sobě stojí 42 domků s malinkými předzahrádkami a metrovými komíny, uprostřed ulička dlážděná kameny.

Wells - je po formálně stránce nejmenším velkoměstem Anglie, sídlo biskupa od roku 909. Stavba katedrály začala roku 1180. Mistrovským kamenickým dílem je galerie plastik na západním průčelí, představují na 300 biblických postav, některé i v nadživotní velikosti.

Winchester - po dobu téměř 250 let od roku 829 hlavní město Anglie. Jeho význam potvrdil i Vilém Dobyvatel, který se nechal ve městě korunovat a místní mnichy pověřil sestavením **Domesday Book** - kniha také označovaná jako kniha posledního soudu, byla záznamem velkého průzkumu Anglie, který byl podobný dnešnímu sčítání lidu. Vilém potřeboval informace o zemi, kterou právě dobyl, aby ji mohl dobře spravovat. Záznamy byly konečné, cokoliv bylo zaznamenáno o majiteli či hodnotě majetku, bylo zákonem. Šlechtici počítali co vlastní jejich poddaní. Seznam pro každé hrabství začínal samotným králem, následovaným duchovními a kláštery, po nich hlavními nájemci a nakonec několik málo jedinců, kteří také vlastnili půdu. Domesday Book byla původně uložena v královské pokladnici ve Winchesteru, když se pokladnice přesunula do Westminsteru, kniha se přestěhovala také. Jednou z nejvýznamnějších pamětihodností města je katedrála, jejíž nejstarší části pocházejí z 11. století s prvky raně normanského a perpendikulárního slohu. Hlavní loď se 176 m je nejdelší ze středověkých kostelů v Evropě. K pozoruhodnostem patří normanská křtitelnice z černého mramoru, miserikordie (jde o nejstarší kompletně dochovanou sadu opor pro stání u kostelních lavic).

Zpracoval: Ing. Havlišta, červen 2011